

prevlečeni z belo svilo in mnogo druge sprelepe opráve sili nas tù v občudovanje. Res! tacih krasot se človek skoraj ne more dovolj nagledati. —

Ker smo želeli priti tudi še v znotranje prostore cesarske palače, smo naročili našemu brodniku, naj nas pelje zdaj do „barkostaje“, kar je jadérno storil. — Nazaj gredé skoz perivoj okrenili smo še na levo, da si ogledamo botaniški vèrt. Neštevilne sórte zelenjáv, cvetk, germičev itd. je bilo ondi viditi, in da bi človek hotel vse to popisati, napolnil bi celo knjigo. O vonjavah govoriti pa bi se djalo, napeljevati Savo v jadransko morje. Edine besede naj toraj zadosté: rajski vonj duhti iz mnogih cvetek in germičev laksenburškega botaniškega vèrta! (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane.	Slovenska Matica je podarila »Narod. šoli« te-le knjige:	
Zgodovino slovenskega naroda	21	iztisov.
Vojvodstvo koroško	15	>
» kranjsko	20	>
Letopis I. 1867.	10	>
Slovenski Štajer I.	10	>
» » III.	10	>
Mineralogijo	20	>
Štiri letné čase	30	>
Olikanega Slovenca	10	>
Nauk o telovadbi II.	10	>
Knjigo prirode I.	5	>
» » II.	5	>
» » III.	5	>
Rastlinstvo	10	>
Živalstvo	10	>
Letopis 1871.	9	>
Slovnico češkega jezika	20	>
Koseskega	5	>
Duplikatov iz knjižnice	33	>
Podob sv. Cirila i Metoda	15	>

Dalje hoče tudi vsa svoje dela, izrekoma tudi zemljevide »Narodni šoli« prodajati po znižani ceni.

S tem znatnim darom je stopila »Slov. Mat.« v prvo mesto dobrotnikov »Narodne šole«, in je pokazala tudi drugim narodnim zavodam, da spoznava korist in delavnost »Nar. šole.« — Dobre in koristne so učitelju nemške knjige, da se dalje izobražuje, a veliko več mu koristijo slovenske bukve ker najdeno stvar lahko porabi, ne da bi mu treba bilo vse to še posloveniti. Matične knjige pred vsem vgajajo okrajnim šolskim bukvarnicam, in čudimo se le, da učitelji v obče tega ne spoznajo, in si za bukvarnice naročajo vsakorsne knjige, to pa, kar doma imamo, pa radi prezirajo. Za 2 gl. letnine si okrajni učiteljski zbor dobi lahko bukev od Matice, ki so naj manj še polovico toliko vredne.

Podarjene knjige, ko bodo vezane, razpošlje »Nar. šola« svojim pra-

vi m u d o m t. j. šolam in učiteljem, v takem premeru, kakor se vdeleže društva »Nar. šole«.

Iz Xe na Dolj. Pristopil sem p. l. »Narod. šoli« in poslal tudi letnino za t. l., kar dobim iz »Narodne šole« mnogoverstnega in različnega šolskega blaga. To je sosedom tolikanj dopadalo, da se zvergli precej denarna skupaj, kar pošiljam odboru »Nar. šole«. — Tako nam piše rodoljuben učitelj iz Dolenskega.

Splošni pregled otrok za šole vgodnih v Ljubljani leta 1874 je: A. Dečki. Od teh jih hodi v c. k. vadnico 141, v I. mestno šolo 331, v II. 380, v potovalno šolo na Mahu 42, v evangeljsko ljudsko šolo 44, k gospd. Waldherju 38, v šolo predilnično 12, v zavod gre. Renove 5, v Zollerndorfove 7, v pripravnico Schigonove, v varovalnico 9; v c. kr. gimnazijo 77, v realno šolo 115, v obertnijsko in tergovsko šolo 36; doma se jih podučuje 19, zarad bolehnosti se jih ne podučuje 19, pogubili so se 3. — Skupaj 1283 dečkov. — B. Dekličiči. V c. k. vadnico jih hodi 25, v šolo na Mahu 16, k g. g. nunam 871, v evangelsko šolo 41, v Mosov zavod 13, v Renov 32, v Zollerndorfov 48, v Huthov 55, v pripravnico Schigonove 2, v šola c. k. cigarfabrike 48, v šolo predilnično 12, v otroško varovalnico 36 dékličev, doma se jih podučuje 32, zavoljo bolehnosti se jih ne podučuje 11, pogubile so se 4. Skupaj 1246. Za šolo vgodnih otrok je tedaj 2529, tedaj 47 dečkov in 115 deklič, skupaj tedaj 163 otrok več, kakor pretečeno 1873. l. (1236 dečkov, 1130 deklic, skupaj 2366 otrok.)

L. Schlzgt.

Iz ptujske okolice. Konec meseca grudna p. l. je minulo že peto leto, kar se je začelo ptujsko učiteljsko društvo. — Občni zbor v novem društvenem letu je bil 8. prosinca t. l.; pri tem se je poročevalo o stanji in delovanji društva. Iz poročila se vidi, da je preteklo leto imelo društvo 10 rednih zborovanj, pri katerih se je govorilo o važnih vzrejnih in učilnih stvareh. Bilo je 11 znanstvenih, prav dobrih govorov. Konec leta 1873., je imelo društvo 30 pravih, 9 nepravih udov, 2 častna in 1 dopisovalnega uda, skupaj tedaj 42 udov.

Iz društvenega računa se vidi, da je za leto 1873. denarničar dobil 63 gl. 14 kr., a izdal 17 gl. 10 kr., tedaj še ostane v denarnici 46 gl. 4 kr. Poleg tega še vsi udje niso vplačali letnih doneskov. Društvena knjižnica ima 79 del, (49 nemških, 30 slovenskih) in 13 časopisov (8 nemških in 5 slovenskih). Zbor je sklenil: a. Da se izreče gsp. dr. Serncu, deželnemu poslancu, priserčna zahvala zarad krepkega zagovarjanja oboljševanji učiteljskih plač. b. Učiteljsko društvo naj pristopi »slovenski Matici«, c. Za leto 1874. naj se naročé: »Učiteljski Tovariš«, »Venec«, »Pädagogische Zeitschrift«, »Freie päd. Blätter«, »Oesterr. Schulbote«, »Centralorgan«, in »Verordnungsblatt des Unterrichtsministeriums«. — V vodstvo za društveno leto 1874. so bili izvoljeni: za pervosednika gosp. Ser nec; za podpredsednika gosp. Ferk; za zapisnikarja gg. Robič in Krajnc; za denarničarja g. Možina; za knjižničarja g. Kos; za odbornike gg. Wobič, Horvat in Weingerl. — Društvo bo v tem letu zborovalo vsak prvi četrtek v mesecu. —

Drugo zborovanje je bilo 5. svečana. Navzočnih je bilo 25 rednih udov in častni ud gosp. c. k. šol. nadzornik prof. Končnik. Predsednik g. Ser nec je začel zbor ob 10. uri s serčnim pozdravom. Zapisnik zadnjega zborovanja 8. pros. se je prebral. —

Okrajni šolski svet je poslal »Tabellen des neuen österr. metrischen Masses u. Gewichtes« von Mathéj Guenet, ktere so se razdelile vsem šolam ptujskega okraja in več iztisov »die Forstwirtschaft im österr. Küstenlande« von Scharnagl; ti iztisi se razdelé šolam ptujskega okraja na desnem bregu Drave. — Gosp. knjižničar naznaní, da je g. Robič daroval društveni knjižnici 42 knjig

in 5 atlantov. Predsednik se g. daritelju v imenu društva priserčno zahvaljuje. Obravnavala se je tudi pri tem zborovanji peticija učiteljskega društva v Znojemu na Marskem na državni zbor, da bi namreč vlada sama oskerbovala ljudsko šolstvo, da bi vse stroške za ljudsko šolo prevzela država in da bi bili učitelji »državni uradniki«. Peticija se prebere in potem se začne debata, kateri se vdeležujejo: Gg. Ferk, Serbec in Robič. Vsi trije gsp. govorniki govoré »proti;« nikdo se ne oglasi »za«.

Konečno je zbor »enoglasno« sklenil, da učiteljsko društvo ptujkega okraja nikakor ne pristopa peticiji uč. društva Znojemskega. — G. okr. šol. nadzornik prof. Končnik je naznanil, da bode v tekočem letu govoril o zemljepisji, zgodovini in zemljemerstvu. Priobčil nam je danes genealogično tabelo avstrijskega cesarstva od cesarja Maksa I. (1493) do cesarice Marije Terezije. Ta velevažen govor nas je zelo razveselil. — Pristopili so k društvu ko pravi udje: g. Regholec, nadučitelj v pokoji, g. Postružnik, učitelj na Zavrču in g. Kranjc, učitelj na Polensaku. —

(Pokrovitelj »narodne šole« v Zagrebu). Slovenskim narodnim učiteljem je znano, da se je lanijskega leta osnovalo v Zagrebu novo učiteljsko društvo, ki se imenuje »Narodna skola«. To društvo, kakor čujemo izvrstno napreduje, in ima tudi svoj poseben organ pod naslovom »Školski prijatelj«, ki izhaja po dvakrat v mesecu. Nijemo še kmalu tako vkusno uravnane in sploh izvrstno uredovanega učiteljskega časopisa videli, kakor je ravno omenjeni »Školski prijatelj«. Zadnja številka je nam prinesla jako zanimivo novice, kar se tiče delovanja društva »Národne škole«. Glasí se tako-le: »Opravljajoči odbor se je predstavil 13. januarja t. l. Nj. Preuzvišenosti, zagrebškemu nadškofu Josipu Mihaloviću, ter ga je prosil, naj bi sprejel pokroviteljstvo učiteljskega društva »Národne škole«, kakor je to bila želja že poslednje glavne skupščine.

Društveni predsednik Ferdo Vuksanovič je z jedernatimi besedami razložil namén »Narodne škole«, ter je posebno povdarjal, kako je ravno v sedanjem času potrebno, da učiteljstvo v prijateljske zvezi z duhovščino reši šolsko vprašanje, in da ravno zaradi tega hervaško učiteljstvo želi, naj bi Nj. Preuzvišenost, nadškof Zagrebški, sprejel pokroviteljstvo omenjenega društva. Preuzvišenemu gospodu nadškofu je bilo na obrazu videti, kako globoko mu je segel govor društvenega predsednika, z ljubkim nasmehom in preprijazno besedo odgovoril je nekako tako-le: »Gospodje! tudi jaz vas s posebnim veseljem pozdravljam in zagotavljam vas, da mi je vaše društvo zaradi svoje krasne naloge milo in drago, ter si štejem v čast biti tacemu društvu pokrovitelj. Iz serca tedaj rad sprejemam čast, ki mi jo ponujate, ter si bodem po mogočnosti prizadeval, da storim vse, kar bi društvo v njegovem napredku pospeševalo. Tudi na Ogerskem so prišli do pripoznanja, da jim ne kaže hoditi dalje po tem poti, po katerem nekateri liberalci mislijo ugodno rešiti šolsko vprašanje, in upati je, da se bode vaše društvo na Hervaskem, ki ima toliko dobrih in plemenitih rodoljubov, tudi vzderžalo in prav lepo napredovalo. Hvala vam tedaj, gospodje, za čast, katero ste mi skazali, bodite prepričani mojega prijateljstva ter mi serčno pozdravite od moje strani vse one gospode, ki z vami delajo v tako častnem in koristnem društvu«. —

S serčnimi »Živio-klici« zapustil je odbor Preuzv. gospoda nadškofa poln vesele nade, da se bode društvo čedalje bolj razcvitalo in zaželjeni sad rodilo samo takrat, ako se iz njegovega delokrožja nihče ne odcepi, komur je blagostanje narodnih šol pri sercu«. — Tako piše »Školski prijatelj«. In kako je pri nas? Gorjé učitelju od liberalne stranke, ako pokaže, da je prijatelj du-

hovščine! — To je osmi naglavni greh, za katerega bi ga radi nekateri obso-
dili v tretje peklo. — Toda bodimo odkritoserčni, in raje recimo: to sovraštvo
to merjenje med učiteljstvom in duhovščino je pri nas umetno gojena otrovna
zel. Pred 1000 leti so inostranci med Slovenci razširjali kerščansko vero, sedaj
pa tresijo brezverni in brezserčni liberalizem, da bi ubogi slovenski narod
ugonobili, in našinci, kaj pa ti?!

Posnemanja vredno domoljubje. »Pučki prijatelj«, podučni list
za hrvaško ljudstvo, ktereja je Vakanovičeva kruta vlada za vse šole in občine
bila prepovedala (!), kar je pa sedanja, pravična vlada mahoma prekrizala, na-
znanja v 1. števil., da je prezvišeni gospod nadbiskup zagrebški, Jož. Mihalovic,
za tekoče leto 20 iztisov lista naročil, ki se pošiljajo ljudskim šolam njegovega
patronata. Isto tako je naročil za svoje ljudi g. župnik G. Barabaš iz Moravca
6 listov, g. župnik D. Stražimir 4 liste, župnik J. Šavor nabral je 17 naro-
čnikov! — Enakih vrlih podpornikov ima tudi »Gospodar« med častitimi duhov-
niki, ki spoznajo, kako silno potreben da je dandanes za ljudstvo list, ki je v
pravem duhu vredovan. Daj Bog, da se število teh, ki to spoznajo, vedno
bolj množi! »Gosp.«

— Iz sesije c. kr. deželnega šolskega svetovalstva dne 22. januarja povzame
te-le stvari: Prošnja nekega starejšega podučitelja, da se mu pregleda skušnja
učiteljske sposobnosti se je vernila c. k. okr. svet., da se prilože potrebna pisma.
— Po poročilu c. k. učit. izobraževalnice bo pomožni učitelj v godbi dobival
od 1. januarja po 300 gl. — Gsp. duhovniku v Koprivniku se je dovolilo na-
grada iz c. k. normalne šolske zaloge za podučevanje v zasilni šoli l. 1872/73.
in c. k. okraj. š. svētu se je naročilo, delati na to, da tudi srenja nekaj k
nagradi daje. Okraj. š. svetovalstvom se je denar dovolil za strokovne liste.
O prošnji do Njih Veličanstva bivšega učitelja za pokojnino iz milosti se je
stavil nasvet do sl. ministerstva za poduk. — Slav. ministerstvo je podarilo
10 zemljevidov, ki se tiskajo v c. k. knj. založništvu, te zemljevide razdeli
gsp. dež. nadzornik potrebnim ljudskim šolam.

Iz Ježice pri Ljubljani. V saboto 7. t. m. spremili smo k pogrebu v
Stožce Marijo Praprotnik, skerbno in ljubo mater dveh ljudskih učiteljev.
Andreja in Franceta, ki je 75 let stara pri svojem mlajšem sinu, učitelju
na Ježici, po kratki bolezni 5. t. m. umerla. — V Zalogu pri Cerkljah pa g.
Jakob Praprotnik, r. l. 1803. N. v. m. p.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na Kraunjskem: Gg. Lorenc Sadar in Janez Cetelj učitelja v Škofji-
loki, sta za terdo postavljena. — Gsp. Gustav Grosman, učitelj iz Ričmanj, pride
za 2. učitelja v Stari terg pri Ložu.

Razpiis učiteljske službe na enorazredni ljudski šoli v Zalogu, fare cerkljanske
na Gorenškem, z letno 400 gl. in prostim stanovanjem. Prošnje do c. k. okraj.
š. svet. v Kamniku do 24. svečana.

Listnica. »Nar. šole« Gsp. L. A. v Z. — Zahvalnic ne priobčujemo,
a ljubo nam je, ako prejembo poslanega blaga poterdite, da zvemo, ste li pre-
jeli poslano blago? — »Vdovsk. društ.« Za 1874. l. so plačali po 6 gl. g. Dem-
šar Korel iz Senožeč (je vse poravnano), Ozimek Anton iz Dobrove, Lunder France
iz Rateč; Sajè Janez iz Šentjerneja in Ukmar Jakob za l. 1875.